

Tulevaisuus- ja kehittämislautakunta 31.10.2023 § 47

§ 47

Lausunnon antaminen vuoden 2024 talousarviosta ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmasta

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Rajahalme Ville
Syrjänen Markus

Päätösehdotus

Konsernipalvelujen johtaja Syrjänen Markus

Tulevaisuus- ja kehittämislautakunta päättää antaa lausuntonsa aluehallitukselle ehdotuksesta hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarvioksi ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaksi.

Käsittely

Pöydälle tuotiin uusi liite "Tulevaisuus- ja kehittämislautakunnan lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2024 talousarvioksi ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaksi".

Tämä kokousasia käsiteltiin puheenjohtajan esittelystä.

Puheenjohtaja luki ensin lausuntoluonnoksen lautakunnan kokoukseen osallistuville ja sen jälkeen käytiin muutosehdotukset läpi.

Käsittelyn aikana tehtiin seuraavat muutosehdotukset lautakunnalle jaettuun lausuntoluonnokseen:

Jäsen Mikko Laakso teki seuraavan lisäysehdotuksen lausuntoluonnoksen alkuun, jota jäsen Isto Havu ja lautakunnan 2 varapuheenjohtaja Timo Haapaniemi kannattivat:

"Lautakunta pitää yleisellä tasolla säästötoimenpiteitä tarpeellisina ja välttämättöminä hyvinvointialueen jatkon turvaamiselle."

Jäsen Elina Kokko teki jäsen Heidi Himmasen kannattamana seuraavan vaihtoehdoisen lisäysehdotuksen lausuntoluonnoksen alkuun:

"Lautakunta kantaa huolta hyvinvointialueen taloudesta ja ymmärrämme tarpeen talouden tasapainottamisesta."

Jäsen Heidi Himmanen teki seuraavan muutosehdotuksen: Poistetaan virkkeen

"Lautakunta toivoo huomioimaan digitaalisen asioinnin lisääntyessä, ettei työntekijän työaika potilasta hoidettaessa lyhene samassa suhteessa kuin potilaan käyntiin käyttämä aika."

lopusta teksti: samassa suhteessa kuin potilaan käyntiin käyttämä aika.

Lautakunnan 1. varapuheenjohtaja Anu Rasinsalo teki seuraavan muutosehdotuksen:

Virkkeeseen

"Ikääntyneiden päivätoiminnan vaikuttavuudesta muiden palveluiden käyttöön tai raskaampien palveluiden ennaltaehkäisemiseen ei ole tieteellistä näyttöä mutta puuttuu myös näyttö etätoiminnan vaikutuksista."

muutetaan loppu: positiivisista vaikutuksista iäkkäiden hyvinvointiin ja terveyteen.

Jäsen Heidi Himmanen teki seuraavat muutosehdotukset virkkeeseen:
"Ikääntyneillä on haasteita käyttää digipalveluita, sillä ikääntyneillä ei välttämättä ole tarvittavaa laitetta, tietoliikenneyhteydet ovat huonot haja-asutusalueilla."
lisätään sanat kykyä tai ja korvataan ovat huonot sanoilla eivät ole riittävät.

Lautakunnan 1. varapuheenjohtaja Anu Rasinsalo teki seuraavan muutosehdotuksen: Virkkeeseen
"Lautakunta toivoo, että hyvinvointialueen koulutusmenoissa priorisoidaan sisäiset koulutukset ja potilastyötä tekevän henkilöstön välttämättömät ammatillista osaamista ylläpitävä ja täydentävä koulutus."
lisättiin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen henkilöstön

Jäsen Heidi Himmanen ehdotti, että sanat "lisäämisen kanssa" lisätään seuraavan tekstin loppuun:
"Riski tavoitellun kustannussäästön saavuttamisesta vaarantuu edellä mainituista syistä sekä tavoiteltu kustannussäästö on ristiriidassa kolmannen sektorin yhteistyön"

Jäsen Ari Mönttinen ehdotti jäsen Heidi Himmanen, lautakunnan 2. varapuheenjohtajan Timo Haapaniemen ja jäsen Isto Havun kannattamana seuraavan tekstin poistamista:
"Lautakunta kannattaa, että talouden tasapainottamisen toimissa hallintoa kevennetään ja muistuttaa, että myös luottamushenkilöiden palkkioiden tarkastelu olisi tässä taloustilanteessa kannattavaa. Luottamustoimielinten kokousjärjestelyjen asiantuntijapalveluiden lopettaminen tulee vaikuttamaan heikentävästi kehittämistyöhön. Talousarvioesityksestä jää epäselväksi, miten hyvinvointialueen johtava hallinto on mukana talouden tasapainottamisessa. Lautakunta huomioi, että talousarviossa konsernihallinnon kulujen on arvioitu nousevan 6 % vuosittain talouden tasapainottamisesta huolimatta."

Puheenjohtaja kävi muutosehdotukset kohta kohdalta läpi ja tiedusteli jokaisen osalta, voidaanko muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska seuraavaa jäsen Mikko Laakson esittämää, jäsen Isto Havun ja 2 varapuheenjohtaja Timo Haapaniemen kannattamaa ei voitu:
"Lautakunta pitää yleisellä tasolla säästötoimenpiteitä tarpeellisina ja välttämättöminä hyvinvointialueen jatkon turvaamiselle."
totesi puheenjohtaja, että asiasta suoritetaan äänestys.

Jäsen Lotta Paakkunainen ehdotti jäsen Elina Kokon kannattamana, että aloituslausetta ei lisätä.

Niiden, jotka kannattivat Laakson ehdottamaa aloituslauseen lisäämistä, tuli äänestää "JAA". Niiden, jotka kannattivat Paakkunaisen ehdotusta, että aloituslausetta ei lisätä, tuli äänestää "EI".

Suoritetussa äänestyksessä JAA-ääniä annettiin kuusi ja EI-ääniä 6 seitsemän.

JAA-äänien antoivat Hakulinen, von Smitten, Laakso, Haapaniemi, Havu ja Mönttinen.

EI-äänien antoivat Kokko, Rasinsalo, Aittakumpu, Paakkunainen, Kovala, Hiila ja Himmanen.

Koska Paakkunaisen ehdotus oli saanut enemmän ääniä, puheenjohtaja totesi, että Laakson ehdottamaa aloituslausetta ei tule lausuntoon.

Kokon ehdottama aloituslause hyväksyttiin yksimielisesti.

Muut kokouksessa tehdyt muutosehdotukset hyväksyttiin yksimielisesti.

Lautakunta hyväksyi lausuntoluonnoksen esitetyillä muutoksilla.

Kokouksessa pidettiin kokoustauko tämän kokousasian käsittelyn aikana klo 18.36 – 18.43.

Hyvinvointialuejohtaja Sanna Svahn poistui tämän kokousasian käsittelyn aikana klo 17.54.

Päätös

Tulevaisuus- ja kehittämislautakunta päätti

1. antaa lausuntoluontoluonnoksen kokouksessa tehdyillä muutoksilla lausuntonaan aluehallitukselle ehdotuksesta hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarvioksi ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaksi.
2. että pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa.

Selostus

Tulevaisuus- ja kehittämislautakunnan tehtävänä on hallintosäännön 59 §:n mukaan lausua aluehallitukselle ehdotuksesta hyvinvointialueen talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi ja seurata oman vastuualueensa osalta talousarvion toteutumista. Lausunto laaditaan erityisesti lautakunnan strategisten vastuualueiden näkökulmasta.

Tulevaisuus- ja kehittämislautakunnan strategisena vastuualueena on käsitellä ja linjata tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa, osaamista ja koulutusta sekä korkeakoulu- ja yritysyritysteistyötä. Lautakunta seuraa ja arvioi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, kestävästä kehitystä hyvinvointialueella, yhteistyötä kuntien kanssa sekä alueen demografista kehitystä. Lisäksi lautakunnan strategiseen vastuualueeseen kuuluu digitalisaation mahdollisuuksien tunnistaminen.

Talousarvion ja -suunnitelman taustaa

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Lisäksi hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee olla katettuna taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä. Siten taloussuunnitelman

2024–2026 tulee olla tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään suunnitelmavuoden 2026 loppuun mennessä, siten että myös vuonna 2023 syntyvä alijäämä tulee tähän mennessä katettua.

Hyvinvointialueen taloussuunnitelman perustuu aluevaltuuston vahvistamaan hyvinvointialuestrategiaan ja palvelustrategiaan. Aluehallitus on kokouksessaan 12.6.2023 § 89 hyväksynyt suunnittelukehyksen, jossa on linjattu periaatteet hyvinvointialueen taloussuunnitelman 2024–2026 laadinnalle.

Hyvinvointialueen talouden tilanne näyttäyty erittäin haastavana kuluvan vuosikymmenen puoliväliin saakka. Rahoituksen ja hyvinvointialueelle siirtyneiden reaalikustannusten tasoero-ongelman perusteella hyvinvointialueelle on muodostumassa noin 86 milj. euroa alijäämään vuoden 2023 aikana. Alijäämän kattaminen hyvinvointialuelain edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppu mennessä edellyttää hyvinvointialueelta merkittävää menojen kasvun hidastamista tulevina vuosina. Kun palvelutarpeen ja kustannustason kasvun huomioiva luonnollinen menojen kasvu (ns. perusura) olisi noin 5 prosenttia vuodessa, tulee hyvinvointialueen supistaa menojen kasvu vuonna 2024 noin 1 prosenttiin.

Vuosien 2025–2026 talouden tasapainotustarve täsmentyy vuoden 2025 rahoituksen tasokorjauksen tarkentuessa, mutta menojen kasvun vuotuinen hidastamistarve tulee taloussuunnitelmavuosina olemaan merkittävästi talousarviovuotta matalampi.

Taloussuunnitelman 2024–2026 suunnittelukehyksen keskeiset nostot

- Taloussuunnitelma 2024–2026 laaditaan hyvinvointialuestrategiassa, palvelustrategiassa ja pelastustoimen palvelutasopäätöksessä asetettavien tavoitteiden mukaisesti siten, että hyvinvointialueen talous on tasapainossa suunnitelmakauden loppuun mennessä.
- Hyvinvointialueen merkittävä rahoituksen vaje edellyttää talouden tasapainotusohjelmaa.
- Taloudellisen tilanteen perusteella kehyspäätöksen yhteydessä päätettiin kustannusvaikutuksiltaan noin 15 milj. euron peruspalvelujen tehostamistoimista vuodelle 2023.
- Hyvinvointialueen investoinnit valmistellaan hyvinvointialueen kokonaistalouden tasapainovaatimukset huomioiden.

Hyvinvointialuejohtajan esitys vuoden 2024 talousarviosta ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmasta

Hyvinvointialuejohtajan esitys vuoden 2024 talousarviosta ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmasta on valmisteltu aluehallituksen antaman suunnittelukehyksen perusteella. Esityksessä on huomioitu aluehallituksen suunnittelukehyksen periaatteiden lisäksi hyvinvointialueen vuoden 2023 päivitetty tilinpäätösennuste sekä valtiovarainministeriön 10.10.2023 päivitetty rahoitusennuste vuodelle 2024. Lisäksi vuoden 2025 rahoitusennusteessa on huomioitu hyvinvointialueiden vuoden 2023 toteutuneisiin kustannuksiin liittyvä rahoituksen korjauserä.

Esityksen keskeiset nostot ovat seuraavat:

- Vuosien 2024–2026 taloussuunnitelman on budjetoitu ylijäämäiseksi niin, että vuodelta 2023 syntyvä n. 86 milj. euron alijäämä saadaan katettua hyvinvointialuelain edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä.
- Alijäämien kattaminen edellyttää merkittäviä toiminnan sopeutuksia. Sopeutusten perusteella menojen kasvun tulee hidastua alle prosenttiin taloussuunnitelman ensimmäisenä vuonna, kun ilman sopeutuksia menojen kasvuennuste olisi vuodessa 4–5 prosenttia. Rahoituksen kasvu vuosina 2025–2026 helpottaa menojen kasvupaineen hillitsemistä kuluvan vuosikymmenen puolivälissä.
- Talousarvio sisältää merkittäviä sopeutustoimia. Sopeuttaminen perustuu palvelustrategian tavoitteistoon. Lisäksi talousarvioon on sisällytetty täydentäviä sopeutustoimenpiteitä, jotka on kuvattu yksityiskohtaisemmin käyttötaloussuunnitelmassa. Palveluiden kehittämistyö kohdistetaan strategian tavoitteiden mukaisiin toimenpiteisiin, joita edistetään pitkäjänteisesti hyvinvointialueen talouden eheyttämisen rinnalla.
- Vuoden 2024 investointeja on sopeutettu vastaamaan tilannetta, jossa hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2024. Investointeja on aikataulutettu uudelleen vuodesta 2025 eteenpäin. Vuonna 2024 toteutetaan vain vuodelta 2023 siirtyviä hankkeita tai hankkeita, jotka ovat käynnistyneet vuonna 2023, ja jotka jatkuvat vuonna 2024. Näiden hankkeiden toteuttaminen tehdään vuoden 2023 lainanottovaltuuden puitteissa.
- Hyvinvointialueen lainanottotarve on taloussuunnitelmakaudella maltillinen. Tuloksen parantuessa vuonna 2025 päästään lyhentämään kassan riittävyyden varmistamiseksi otettuja lyhytaikaisia lainoja. Kaikki lyhytaikainen laina saadaan maksettua pois taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä.

Talousarvion ja -suunnitelman käsittely hyvinvointialueella

Palvelut ja resurssit -lautakunta, tulevaisuus- ja kehittämislautakunta, sekä valmius- ja turvallisuuslautakunta lausuvat talousarvioesityksestä lautakuntien strategisten vastuualueiden näkökulmasta kokouksissaan 30. ja 31.10.2023. Aluevaltuuston neuvottelutoimikunta käynnistää taloussuunnitteluneuvottelut 1.11.2023. Neuvotteluita jatketaan 3.11.2023 ja 6.11.2023 ja viimeinen neuvottelu on määrä pitää 28.11.2023.

Neuvotteluiden perusteella hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen tehdään tarvittaessa täsmennykset, jonka jälkeen aluehallituksen on määrä käsitellä talousarvio ja -suunnitelma kokouksessaan 4.12.2023

Aluehallitus antaa esityksensä siten, että aluevaltuusto päättää talousarviosta ja -suunnitelmasta 12.12.2023. Aluevaltuusto käsittelee talousarvion yhteydessä myös maaliskuun loppuun mennessä toimitettujen talousarvioaloitteiden vastineet.

- 1 Hyvinvointialuejohtajan esitys talousarvioksi vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2024-2026
- 2 Tulevaisuus- ja kehittämislautakunnan lausunto talousarvioesityksestä vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2024-2026

Oheismateriaali

Tiedoksi

Päätöshistoria